

En arbetstagare som var anställd som ishockeyspelare blev av Dopingnämnden avstängd från att utföra organiserad idrottsverksamhet under ett år. Beslutet upphävdes därefter av Riksidrottsnämnden och arbetstagaren återgick i arbete hos arbetsgivaren. För den tid som arbetstagaren kom att vara avstängd – ca två månader – betalade arbetsgivaren varken semesterlön eller lön. Tvisten avser huvudsakligen om arbetstagaren har haft rätt till sådan ersättning. Arbetsdomstolen har funnit att så inte varit fallet.

ARBETSDOMSTOLEN

DOM
2016-05-18
StockholmDom nr 37/16
Mål nr A 33/15**KÄRANDE**

Unionen, 105 32 Stockholm

Ombud: förbundsjuristen Sverker Wickberg, samma adress

SVARANDE

1. Arbetsgivaralliansen, Box 16355, 103 26 Stockholm

2. Luleå Hockeyförening, 897000-6733, Ostrongatan 2, 973 34 Luleå

Ombud för båda: chefsjuristen Sven Rosqvist, Arbetsgivaralliansen,
Box 16355, 103 26 Stockholm**SAKEN**

lönefordran m.m.

Bakgrund

Mellan parterna gäller kollektivavtal, det s.k. hockeyavtalet. M.O. är medlem i Unionen (förbundet) och var tidsbegränsat anställd som ishockeyspelare hos Luleå Hockeyförening (föreningen), under perioden december 2013–december 2014.

Dopingnämnden beslutade den 7 juli 2014 att M.O. skulle vara avstängd från att delta i organiserad idrottsverksamhet under ett år. Beslutet gällde omedelbart. Efter att M.O. överklagat beslutet upphävdes det den 2 september 2014 av Riksidrottsnämnden. M.O. återgick därefter i arbete hos föreningen. För perioden den 7 juli–3 september 2014 betalade arbetsgivaren varken semesterlön eller lön. Anställningen upphörde, i förtid, i december 2014.

Mellan parterna har uppkommit tvist om M.O. har rätt till ersättning – lön och semesterlön – från föreningen för den tid han var avstängd. Om Arbetsdomstolen finner att han inte har rätt till sådan ersättning är parterna överens om att M.O. har rätt till viss semesterersättning.

Parterna har tvisteförhandlat utan att kunna enas.

Yrkanden

Förbundet har yrkat *i första hand* att Arbetsdomstolen ska förplikta föreningen att till M.O. betala

- semesterlön alternativt lön med 62 100 kr för perioden den 7–27 juli 2014,
- lön med 11 836 kr för perioden den 28–31 juli 2014,
- lön med 90 000 kr för perioden den 1–31 augusti 2014, och

– lön med 8 877 kr för perioden den 1–3 september 2014, jämte ränta enligt 6 § räntelagen på 62 100 kr och 11 836 kr från den 25 juli 2014, på 90 000 kr från den 25 augusti 2014 och på 8 877 kr från den 25 september 2014, allt till dess betalning sker.

För det fall Arbetsdomstolen skulle finna att föreningen inte är skyldig att betala semesterlön och/eller lön under den tid som M.O. varit avstängd, har förbundet yrkat *i andra hand* att Arbetsdomstolen ska förplikta föreningen att till M.O. betala

- semesterersättning med 45 540 kr, och
- allmänt skadestånd med 30 000 kr för brott mot 30 § semesterlagen.

Ränta har yrkats enligt 6 § räntelagen på semesterersättningen från den 15 januari 2015 och på det allmänna skadeståndet från den 1 mars 2015 (dagen för delgivning av stämningen), allt till dess betalning sker.

Arbetsgivarparterna har bestritt samtliga yrkanden framställda i första hand. Om Arbetsdomstolen skulle finna att M.O. har rätt till betald semester (semesterlön) för perioden den 7–27 juli 2014, men inte rätt till lön för tid som inte omfattas av semesterperioden, har arbetsgivarparterna vitsordat ett belopp om 53 820 kr avseende semesterlön. Om Arbetsdomstolen skulle finna att M.O. har rätt till betald semester för perioden den 7–27 juli 2014 och rätt till lön för resterande del av avstängningsperioden, har arbetsgivarparterna vitsordat beloppen.

För det fall domstolen finner att M.O. inte har rätt till yrkade anställningsförmåner under avstängningsperioden, har arbetsgivarparterna medgett att föreningen ska betala yrkad semesterersättning jämte yrkad ränta samt ett allmänt skadestånd om 10 000 kr avseende brott mot 30 § semesterlagen jämte ränta från den 18 september 2015, den dag då andrahandsyrkandet inkom till Arbetsdomstolen.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

Parterna har till utveckling av sin talan anfört i huvudsak följande.

Förbundet

Anställningen

M.O. var tidsbegränsat anställd hos föreningen för perioden den 1 februari 2014–30 april 2015. Han hade påbörjat anställningen dessförinnan, den 5 december 2013. Avtalad lön för i målet aktuell period var 90 000 kr per månad. Parterna kom överens om att anställningen skulle upphöra i förtid, i december 2014.

M.O:s arbetsuppgifter var, enligt det skriftliga anställningsavtalet, att medverka i all den ishockeyverksamhet som arbetsgivaren ålägger spelaren

samt utföra de övriga arbetsuppgifter som arbetsgivaren ålägger honom som har anknytning till hans anställning.

Avstängningen

Den 7 juli 2014 fattade Dopingnämnden, efter anmälan från Dopingkommissionen, beslut om att avstänga M.O. under ett år. Anmälan hade sin grund i att M.O. påstods ha avvikit från en dopingkontroll den 16 februari 2014 vid träning i Luleå och att han gått på toaletten utan uppsikt. Det förelåg dock ett missförstånd om vid vilken tidpunkt som dopingprovet skulle lämnas den aktuella dagen och huruvida M.O. hade givits tillåtelse att, under den pågående träningen, besöka toaletten eller inte. M.O. överklagade avstängningsbeslutet till Riksidrottsnämnden.

Den 16 juli 2014 mottog M.O. ett mejl med bifogat brev från arbetsgivaren. I brevet angav föreningen att den inte skulle betala någon lön för tiden efter den 6 juli 2014, i avvaktan på prövningen av M.O:s överklagande av avstängningsbeslutet och att föreningen efter att överklagandet prövats skulle ompröva sitt beslut.

Den 2 september 2014 upphävde Riksidrottsnämnden avstängningsbeslutet. M.O. kontaktade då arbetsgivaren och han och arbetsgivaren kom överens om att han skulle återgå i arbete efter ca två veckor.

Riksidrottsförbundets regler

M.O. var, förutom anställd hos föreningen, även medlem i föreningen. Föreningen är ansluten till Svenska Ishockeyförbundet som i sin tur är anslutet till Riksidrottsförbundet. Riksidrottsförbundet är en ideell förening som har till uppgift att vara paraplyorganisation för svensk idrott. Riksidrottsförbundet utfärdar bestämmelser som gäller för all svensk idrott som är inordnad under förbundet. Riksidrottsförbundet har antagit Idrottens antidopingreglemente. Reglementet bygger på World Anti Doping Code. Enligt reglementet gäller ett beslut från Dopingnämnden direkt.

Föreningens bundenhet till Riksidrottsförbundets regler har dock skett på frivillig basis och vilar i grunden på föreningsfriheten. Riksidrottsförbundet är en ideell organisation som är öppen för alla föreningar som uppfyller Riksidrottsförbundets stadgar för antagande av medlemskap. Detta innebär att Riksidrottsförbundets regler, när det gäller avstängning för överträdelse av antidopingreglementet, inte är någon lagstadgad skyldighet för föreningen att inordna sig under. Föreningen har kunnat välja att inte vara medlem i Svenska Ishockeyförbundet och Riksidrottsförbundet och ändå haft möjlighet att agera som arbetsgivare och bedriva verksamhet, om än inte inom ramen för ishockey som anordnas under Svenska Ishockeyförbundets regelverk.

Semester

Hockeysäsongen pågår mellan den 1 maj–30 april. Parterna har kommit överens om att semesteråret ska förläggas till samma period som hockeysäsongen. Semesterår och intjänandeår sammanfaller. Enligt kollektivavtalet har M.O. haft rätt till 30 semesterdagar per semesterår. Det är brukligt att spelarna får förskottssemester och att de alltså får betald sommaresemester samma år, även om alla semesterdagar inte är intjänade då. M.O. hade, fram till avstängningen, tagit ut 15 semesterdagar.

Samtliga spelare i föreningen hade semester fyra veckor under sommaren, den 28 juni–27 juli 2014.

Rätt till lön och semesterlön

Föreningen har varken betalat semesterlön eller lön för avstängningsperioden. Även om arbetsgivaren inte haft någon skyldighet att ha kvar M.O. i tjänst under tiden han var avstängd har förhållandena inte varit sådana att arbetsgivaren haft rätt att underlåta att fullgöra sin del av anställningsavtalet, dvs. att betala lön.

M.O. har haft en skyldighet att följa antidopingreglementet. Det har han också gjort. M.O. har inte gjort sig skyldig till de anklagelser som legat till grund för Dopingnämndens beslut. Han har alltså inte brutit mot regleringen, vilket Riksidrottsnämnden också funnit. Därför upphävdes beslutet om avstängning. M.O. har alltså friats från de tidigare anklagelserna.

Dopingnämndens beslut om avstängning är inte av sådan karaktär att det förtar arbetsgivarens skyldighet att fullgöra sina skyldigheter enligt det civilrättsliga avtalet. Det är inte rimligt att de regler som Riksidrottsförbundet, som är en ideell förening, antagit och förfogar över ska kunna frånta parterna de skyldigheter som följer av ett civilrättsligt avtal, som ett anställningsavtal. Föreningen har alltså inte haft rätt att frånga sin skyldighet att betala lön med anledning av Dopingnämndens beslut om avstängning. Den omständigheten att M.O. inte fullt ut kunnat utföra sina arbetsuppgifter på vanligt sätt har inte berott på honom. Han har inte motsatt sig arbete. Han har utfört alla de arbetsuppgifter han tillåtits göra genom att träna och har hela tiden gjort gällande att han blivit felaktigt avstängd.

Avstängningen av M.O. har skett enbart på grund av att föreningen varit skyldig att följa antidopingreglementet. M.O. har inte brutit mot något åtagande gentemot föreningen.

I andra hand görs det gällande att M.O., under hela avstängningsperioden, utfört arbete till gagn för arbetsgivaren. I vart fall får det faktum att han tränat och hållit sig i form likställas med att han har stått till arbetsgivarens förfogande trots att han på grund av Dopingnämndens beslut inte tillåtits att

utföra delar av sina arbetsuppgifter. Han har i praktiken utfört samma arbetsuppgifter som han till största delen skulle ha utfört under den aktuella perioden. Träning utgör en stor del av en ishockeyspelares arbete. Han har därmed rätt till lön.

Under perioden 7–27 juli 2014 har M.O. haft semester. Hans semester hade påbörjats den 28 juni och var redan beviljad för perioden i fråga. Han har inte haft någon skyldighet att stå till arbetsgivarens förfogande under semestern. Han har dock även under semestern tränat i enlighet med arbetsgivarens instruktioner. Han har utfört samma arbete som övriga spelare under semestern. Han har därmed en fordran på semesterlön eller lön.

Semesterersättning och allmänt skadestånd

Om Arbetsdomstolen skulle finna att föreningen inte varit skyldig att betala semesterlön eller lön under avstängningstiden är föreningen i vart fall skyldig att betala semesterförmåner som tjänats in före och efter avstängningsperioden.

M.O:s anställning upphörde i december 2014. Genom att inte senast en månad efter det att anställningen upphörde betala semesterersättning har föreningen brutit mot 30 § semesterlagen och är därför skyldig att betala allmänt skadestånd till M.O.

Sammanfattning av grunderna för talan – lön/semesterlön

Beslutet om avstängning är inte av sådan karaktär att det befriar arbetsgivaren från att fullgöra sina skyldigheter enligt anställningsavtalet. Föreningen har alltså inte, med anledning av Dopingnämndens beslut om avstängning, haft rätt att frånga sin skyldighet att betala lön och semesterlön. Den omständigheten att M.O. inte fullt ut kunnat utföra sina arbetsuppgifter på vanligt sätt har inte berott på honom. M.O. har inte brutit mot något åtagande gentemot föreningen.

M.O. har tränat och hållit sig i form under avstängningsperioden. Han har därmed utfört arbete till gagn för arbetsgivaren och bör i vart fall anses ha stått till arbetsgivarens förfogande, trots att han på grund av Dopingnämndens beslut inte tillåtit att utföra delar av sina arbetsuppgifter.

Under perioden 7–27 juli 2014 har M.O. i vart fall haft rätt till betald semester. Han har inte haft någon skyldighet att stå till arbetsgivarens förfogande under semestern.

Arbetsgivarparterna

Regler för anställningen

Föreningen är medlem i specialförbundet Svenska Ishockeyförbundet som i sin tur är medlem i Riksidrottsförbundet.

Av Riksidrottsförbundets stadgar, 12 kap. 3 §, framgår att endast idrottsutövare som är medlem i en förening som är ansluten till ett specialförbund har rätt att delta i specialförbundets tävlingsverksamhet.

För att få spela i Svenska Ishockeyförbundets tävlingsverksamhet som bedrivs i form av Svenska Hockeyligan krävs att spelaren har en s.k. A-licens. För att spelaren ska få denna licens måste föreningen till Svenska Hockeyligan lämna in ett spelaravtal samt ett spelarkort som utvisar att spelaren är medlem i föreningen.

I M.O:s skriftliga anställningsavtal med föreningen anges uttryckligen att anställningen avser att utföra arbete som hockeyspelare i Svenska Hockeyligan och under rubriken ”Övriga upplysningar” anges att registrering krävs för att spela i Svenska Hockeyligan.

Genom anställningsavtalet har M.O. åtagit sig att vara medlem i föreningen och även intygat att han är medveten om reglerna om doping.

Riksidrottsförbundets antidopingreglemente omfattar dem som anges i 14 kap. 1 § i Riksidrottsförbundets stadgar, dvs. förening och enskild medlem.

M.O. har alltså varit bunden av reglerna i fråga, dels genom sin anställning hos föreningen, dels genom sitt medlemskap i föreningen.

Förbundets resonemang om att föreningens medlemskap i Svenska Ishockeyförbundet och Riksidrottsförbundet var frivilligt och att M.O. därför inte kan anses ha brutit mot något åtagande gentemot föreningen är ologiskt, inte minst mot bakgrund av att hans medlemskap i föreningen innebär att han var direkt underställd Riksidrottsförbundets antidopingreglemente.

Inte rätt till vare sig lön eller semesterlön

I anställningsavtalet har arbetsgivaren och arbetstagaren inom ramen för sin avtalsfrihet avtalat om att arbetstagaren ska följa reglerna om doping.

Såväl arbetsgivaren som arbetstagaren har varit skyldig att rätta sig efter Dopingnämndens beslut om avstängning. En avstängning innebär att arbetstagaren inte får delta i någon form av organiserad idrottsverksamhet, såsom träning, tävling, uppvisning eller att utöva uppdrag för föreningen.

Under den tid som M.O. var avstängd hade arbetsgivaren således inte rätt att ha honom i tjänst vid träning och tävling. M.O. hade inte rätt att utföra sitt arbete som ishockeyspelare. Avstängningsbeslutet gällde till dess att det ersattes av ett annat beslut. Även om avstängningsbeslutet ändrades gällde det med bindande verkan för föreningen och M.O. till dess att det upphävdes.

För att erhålla lön förutsätts det att arbetstagaren utför arbete för arbetsgivaren eller i vart fall står till förfogande för arbete. Eftersom M.O. varit avstängd har han inte kunnat utföra något arbete åt arbetsgivaren. Han har inte heller på annat sätt stått till förfogande för arbete. Han har därmed inte rätt till lön för avstängningsperioden. Att han uppger att han bedrivit träning under avstängningstiden innebär inte att han stått till förfogande för arbete och att det skulle föreligga rätt till lön.

Eftersom M.O. inte varit i tjänst kan han inte heller anses ha haft semester under avstängningsperioden, dvs. under den tidigare utlagda semesterperioden. Semesterförmåner kan inte heller tjänas in under avstängningsperioden.

I vart fall inte rätt till lön

Om Arbetsdomstolen skulle finna att utlagd semester utgör en rättighet som inte påverkas av en senare avstängning, men att rätt till lön för resterande del av avstängningsperioden inte föreligger, är resterande period inte semesterlönegrundande. I så fall har M.O. tjänat in 28 betalda semesterdagar. Då parterna är överens om att han redan tagit ut 15 dagar återstår 13 semesterdagar, motsvarande ett belopp om 53 820 kr.

Semesterersättning

Om förstahandsyrkandet om lön och semesterlön inte bifalles medges att föreningen ska utge semesterersättning i enlighet med andrahandsyrkandet dvs. med 45 540 kr jämte ränta från den 15 januari 2015. Därutöver medges ett allmänt skadestånd om 10 000 kr avseende brott mot 30 § semesterlagen jämte ränta från den 18 september 2015, den dag yrkandet om allmänt skadestånd inkom till Arbetsdomstolen.

Sammanfattning av grunderna för bestridandet

En avstängning enligt Riksidrottsförbundets antidopingreglemente innebär att den avstängda spelaren inte får vara i tjänst under avstängningsperioden. Spelaren kan inte utföra något arbete för arbetsgivarens räkning och står inte heller till förfogande för arbete. Spelaren kan under avstängningsperioden därmed varken tjäna in eller uppbära anställningsförmåner såsom lön och semester. M.O. har alltså inte haft rätt till vare sig semesterlön eller lön under avstängningsperioden.

Domskäl

Tvisten

M.O. var tidsbegränsat anställd som ishockeyspelare hos föreningen under perioden december 2013–december 2014.

Dopingnämnden beslutade den 7 juli 2014 att M.O. skulle vara avstängd från organiserad idrottsverksamhet under ett år. Beslutet upphävdes den 2 september 2014 av Riksidrottsnämnden. Arbetsgivaren betalade varken semesterlön eller lön till M.O. för avstängningsperioden. Mellan parterna är tvistigt om han har rätt till ersättning – lön och semesterlön – från föreningen för den tid han var avstängd. Om domstolen finner att han inte har rätt till sådan ersättning är parterna överens om att M.O. har rätt till viss semesterersättning.

Utredningen

Målet har, enligt 4 kap. 10 § tredje stycket arbetstvistlagen, med parternas samtycke avgjorts utan huvudförhandling. Parterna har inte åberopat någon bevisning.

Riksidrottsförbundets antidopingreglemente

I 2 § antidopingreglementet anges bestraffningsbara förseelser. Där anges i punkten 2.3 att vägran eller underlåtenhet att underkasta sig dopingkontroll är bestraffningsbart och gäller när idrottsutövare som efter kallelse underlåter att inställa sig till dopingkontroll, vägrar att lämna dopingprov eller avviker från dopingkontroll. Samma gäller idrottsutövare som oavsett kallelse på annat sätt undandrar sig eller hindrar dopingkontroll.

I 10 § punkten 10.1 antidopingreglementet anges vilka påföljder som kan komma i fråga, nämligen tillrättavisning, böter och avstängning. Böter kan enbart åläggas förening och IdrottsAB.

Av punkten 10.1 följer att avstängning innebär att den dömda inte får delta i någon form av organiserad idrottsverksamhet, såsom träning, tävling, uppvisning eller utöva uppdrag.

I punkten 10.3 anges att påföljden vid förseelse mot punkten 2.3 som huvudregel är avstängning i två år. Därefter följer av punkten 10.5 att om en idrottsutövare styrker att han eller hon inte har begått något fel eller försummelse, ska utövaren inte dömas till avstängning och om idrottsutövaren visar att han eller hon inte gjort sig skyldig till betydande fel eller försummelse, kan tiden för avstängning förkortas. I samma punkt anges vidare att avstängningstiden, efter nedsättning, inte får vara mindre än halva den tid som annars skulle ha kommit i fråga.

Av 8 § följer att endast Dopingkommissionen kan anmäla förseelse mot Riksidrottsförbundets regler om doping. Där anges också att ett bestraffningsärende i första instans handläggs av Dopingnämnden. Enligt 11 § får Dopingnämndens beslut överklagas hos Riksidrottsnämnden.

Avstängningsbeslutet

Av beslutet meddelat av Dopingnämnden den 7 juli 2014 framgår bl.a. följande.

Dopingkommissionen uppgav i anmälan den 13 maj 2014 att M.O. hade kallats till dopingkontroll den 16 februari 2014, men att han inte hade hörsammat kallelsen utan gått på toaletten utan uppsikt.

Av utredningen framgår, enligt Dopingnämnden, att M.O. i samband med träning den aktuella dagen vid kl. 16.50 blev muntligen kallad till dopingkontroll, att han kort därefter utan uppsikt från kontrollant gick på toaletten och att han sedan fortsatte träningen till cirka kl. 17.50, då han fick del av skriftlig kallelse till dopingkontroll samt att han då lämnade dopingprov.

M.O. anförde följande. När han fick den muntliga kallelsen hade han inte tränat klart. Han fick förklarat att man inte får gå på toaletten efter träningspasset då man blivit kallad och att man inte kan bli kallad förrän man tränat klart. I stället för att förklara att de har rätt att avbryta hans träning, har dopingkontrollfunktionärerna argumenterat att hans träning var slut, trots att den inte var det. Han har fått felaktig information om innehållet i reglerna och det har rått missförstånd om han var färdig med träningen eller inte.

Dopingnämnden anförde bl.a. följande. Av M.O:s egna uppgifter framgår att han förstod att han hade kallats till en dopingkontroll. Det föreligger inte någon omständighet som utgör skäl att frångå den dopingkontrollansvariges uppgift om att M.O. fått information om att han efter kallelsen inte hade rätt att gå på toaletten utan uppsikt. Genom att likväl göra det har M.O. åsidosatt sin skyldighet att stå under dopingkontrollfunktionärens ständiga uppsikt från tidpunkten för kallelsen till dess kontrollen var avslutad (se Riksidrottsförbundets föreskrifter för dopingkontroll, punkt 4.12). Varken vad M.O. anført eller omständigheterna i övrigt motiverar standpunkten att hans åtgärd varit ursäktlig och att den därmed ska var fri från ansvar. M.O. har alltså genom att avvika från kontrollen gjort sig skyldig till dopingförseelse.

Dopingnämnden konstaterade att påföljden för denna typ av förseelse vid första överträdelsen normalt är avstängning i två år. Nämnden fann inte att M.O. styrkt att han inte gjort sig skyldig till fel och försummelse och fann därmed att det saknades förutsättningar för att tillämpa bestämmelsen om upphävande av avstängning enligt 10 § punkten 5.1.

Dopingnämnden fann emellertid att M.O. visat han inte gjort sig skyldig till betydande fel eller försummelse och tillämpade därför straffreduktionsbestämmelserna i antidopingreglementet och bestämde avstängningstiden till ett år. Som skäl angavs följande. Dopingnämnden anser att skäl talar för att M.O. uppfattat att skyldigheten att stå under ständig uppsikt gäller först efter att träningspasset avslutats. Även om detta inte är korrekt, ger den omständigheten stöd för att M.O. inte medvetet brutit mot reglerna genom att gå på toaletten snart efter den muntliga kallelsen. För detta talar även omständigheten att M.O. lämnat dopingprov efter träningens avslutande.

Riksidrottsnämndens beslut att upphäva avstängningsbeslutet har inte inletts till domstolen.

Några rättsliga utgångspunkter

Som allmän utgångspunkt gäller på den privata sektorn att en arbetstagare ska utföra arbete för arbetsgivaren eller i vart fall stå till arbetsgivarens förfogande för arbete för att ha rätt till lön, om arbetstagaren inte i det särskilda fallet har befriats från denna skyldighet eller det finns bestämmelser om att ersättning ändå ska utgå.

Avgörandet AD 1999 nr 93 rörde en situation där ett antal arbetstagare – byggnadsarbetare – på grund av extraordinära väderförhållanden, snöoväder, inte hade inställt sig till arbete och frågan var om de ändå hade rätt till ersättning från arbetsgivaren. Arbetsdomstolen fann att arbetstagarna inte hade varit permitterade och att någon rätt lön därmed inte förelåg.

I domen AD 1977 nr 202 avsåg tvistefrågan om industritjänstemannaavtalet gav tjänsteman rätt till lön för tid då tjänstemannen på grund av naturhinder varit förhindrad att inställa sig till arbetet. Domstolen fann att så inte var fallet.

Arbetsdomstolen har i AD 2016 nr 9 uttalat sig om en arbetstagares rätt till lön under perioden fram till dess att ett beslut om att återkalla arbetstagarens tillstånd att arbeta hos ett bevakningsföretag vunnit laga kraft. Beslutet om återkallelse, som var fattat av en länsstyrelse, gällde omedelbart och utan hinder av att beslutet inte vunnit laga kraft. Arbetsdomstolen fann att arbetstagaren själv orsakat att länsstyrelsen återkallat hans godkännande (dömd för rattfylleri). Domstolen uttalade att då länsstyrelsen, till följd av arbetstagarens eget agerande, återkallat hans godkännande hade han inte kunnat stå till förfogande för arbete hos bolaget och hade därmed inte rätt till lön. Domstolen uttalade att samma gällde för den arbetstagare där länsstyrelsens beslut om återkallelse upphävdes.

Har M.O. haft rätt till anställningsförmåner under avstängningsperioden?

M.O. var anställd som ishockeyspelare hos föreningen för arbete som spelare i Svenska Hockeyligan. Parterna är överens om att han som anställd hos föreningen och som medlem i föreningen var bunden av bl.a. Riksidrottsförbundets antidopingreglemente och att reglerna även varit bindande för föreningen genom dess medlemskap i Svenska Ishockeyförbundet som i sin tur är medlem i Riksidrottsförbundet.

Enligt antidopingreglementet har Dopingnämndens avstängningsbeslut inneburit att M.O. under avstängningsperioden inte fått delta i någon form av organiserad idrottsverksamhet, såsom träning, tävling, uppvisning eller utöva uppdrag. Parterna är överens om att ett avstängningsbeslut fattat av Dopingnämnden gäller omedelbart, dvs. oavsett om det överklagas eller inte.

Arbetsdomstolen kan inledningsvis konstatera att det varken i det enskilda anställningsavtalet eller i det mellan parterna gällande kollektivavtalet eller i annat avtal finns reglerat vad som ska gälla i fråga om rätt till lön under en avstängningsperiod till följd av antidopingreglementet.

Dopingnämndens avstängningsbeslut har, som redan anförts, inneburit att M.O. under avstängningsperioden inte fått delta i någon form av organiserad idrottsverksamhet. Både M.O. och föreningen har varit skyldiga att följa beslutet. M.O. har således under avstängningsperioden inte hos föreningen kunnat utföra sitt arbete som ishockeyspelare, i form av t.ex. organiserad träning och tävling. Parterna synes därutöver vara överens om att det inte heller har funnits något annat arbete hos föreningen till vilket det skäligen kunnat krävas att föreningen borde ha omplacerat honom (jfr. t.ex. AD 2003 nr 44). Det anförda måste, enligt Arbetsdomstolens mening, anses innebära att M.O., fram till dess att beslutet ändrades, inte stått till arbetsgivarens förfogande för att utföra arbete i enlighet med anställningsavtalet. Den omständigheten att han tränat på egen hand under den aktuella perioden kan inte anses innebära att han utfört arbete för arbetsgivarens räkning eller att han stått till förfogande för arbete hos arbetsgivaren. Inte heller den omständigheten att avstängningsbeslutet inte fattats av någon myndighet, utan i enlighet med för både föreningen och M.O. gällande antidopingregler, förändrar bedömningen.

Förbundet har gjort gällande att den omständigheten att M.O., under avstängningsperioden, inte fullt ut kunnat utföra sina arbetsuppgifter på vanligt sätt inte har berott på honom och att han inte som arbetstagare hos föreningen brutit mot något åtagande gentemot föreningen. Arbetsgivarparterna har inte närmare argumenterat i just den frågan, utan hänvisat till att han varit avstängd och att han därmed inte stått till förfogande för arbete.

Frågan är då vilken betydelse det faktum att avstängningsbeslutet upphävdes samt M.O. egna vållande ska ha för bedömningen om det förelegat rätt till lön under den aktuella avstängningsperioden.

Av Dopingnämndens beslut om avstängning framgår att M.O. efter kallelsen till dopingkontroll, i strid med regleringen, gått på toaletten utan uppsikt från dopingkontrollfunktionärens sida. M.O. invände att han fått felaktig information om innehållet i reglerna och att det rått missförstånd om han, när han kallades till kontroll, var färdig med träningen eller inte.

Dopingnämnden gjorde bedömningen att hans åtgärd inte var ursäktlig och fann därmed att han gjort sig skyldig till dopingförseelse. Parterna är överens om att avstängningsbeslutet upphävts av Riksidrottsnämnden. Det beslutet har dock inte getts in till domstolen och ingen av parterna har heller redovisat skälen till att beslutet ändrades.

Enligt Arbetsdomstolens mening kan det inte uteslutas att det finns situationer där skälen till att en arbetstagare faktiskt inte stått till förfogande för arbete kan få betydelse för bedömningen av frågan om rätt till lön ändå kan föreligga i avsaknad av bestämmelser i ämnet. I det aktuella fallet kan det dock ifrågasättas om M.O:s egna agerande, huruvida han kan anses ha varit vållande eller inte, har någon betydelse för bedömningen. Oavsett hur det därmed förhåller sig är i målet inte annat utrett än att M.O., i strid med regleringen, gått på toaletten utan uppsikt från dopingkontrollfunktionärens sida vilket ledde till ett beslut om avstängning. Under den tid avstängningen kom att gälla har han inte stått till förfogande för arbete. Både M.O. och arbetsgivaren har varit bundna av antidopingreglerna och dess förfaranderegler. Arbetsgivaren har inte på något sätt orsakat avstängningsbeslutet eller bidragit till att det fattades. I avsaknad av en avtals- eller lagreglering om att det föreligger rätt till ersättning i aktuell situation, finner Arbetsdomstolen att rätt till lön därmed inte föreligger.

Parterna är överens om att M.O. redan före avstängningsbeslutet var beviljad sommarsemester och att semesterperioden påbörjats. Fråga är om detta innebär att rätt till semesterlön förelegat, trots avstängningsbeslutet.

I 15 § semesterlagen finns uttryckligen reglerat att även om arbetstagaren t.ex. blir sjuk under semesterledigheten – och alltså på grund av sjukdom inte hade kunnat arbeta – så räknas ändå sjukdagarna som semesterdagar om inte arbetstagaren utan dröjsmål begär att de inte ska räknas som semesterdagar. I det fallet kan alltså arbetstagaren ha semester och rätt till semesterlön, trots att arbetstagaren på grund av sjukdom inte hade kunnat arbeta. Arbetsdomstolen finner dock inte att nu aktuell situation kan jämföras med de situationer som finns uppräknade i 15, 17 a och 17 b §§ semesterlagen, vilka i sig utgör semesterlönegrundande frånvaro. Arbetsdomstolens slutsats är därmed att M.O. inte kan anses ha haft semester under avstängningsperioden, trots att semester redan var beviljad.

Slutsatsen av det anförda är att förbundets förstahandsyrkande inte kan vinna bifall.

Semesterersättning m.m.

Arbetsdomstolen har gjort bedömningen att M.O. inte har haft rätt till semesterlön under avstängningsperioden. Vid sådant förhållande har arbetsgivarparterna medgett att M.O. har rätt till yrkad semesterersättning och ränta, dvs. med 45 540 kr jämte ränta från den 15 januari 2015. Yrkandet om semesterersättning och ränteyrkandet ska alltså bifallas.

Förbundet har därutöver yrkat allmänt skadestånd med 30 000 kr för brott mot 30 § semesterlagen och att ränta ska utgå från dagen för delgivning av stämningen, den 1 mars 2015.

Arbetsgivarparterna har medgett ett allmänt skadestånd om 10 000 kr och vitsordat att ränta ska utgå från den 18 september 2015, den dag yrkandet inkom till Arbetsdomstolen.

Enligt Arbetsdomstolens mening får ett belopp om 20 000 kr i allmänt skadestånd anses skäligt.

När det gäller från vilken tidpunkt ränta ska utgå gör domstolen följande bedömning. Arbetsgivarparterna har inte fått del av något yrkande om allmänt skadestånd för brott mot semesterlagen i och med delgivningen av stämningen, men vitsordat att ränta ska utges från den dag kravet inkom till Arbetsdomstolen, vilket var den 18 september 2015. Ränta ska därmed utgå från den dagen (se 4 § tredje och fjärde stycket räntelagen).

Rättegångskostnader

Förbundet har vunnit målet till viss del, rätt till semesterersättning och allmänt skadestånd för brott mot semesterlagen, men förlorat stor del av det i första hand yrkade beloppet och den fråga som processen huvudsakligen rört, nämligen om det förelegat rätt till anställningsförmåner under avstängningsperioden. Arbetsdomstolen gör mot den bakgrunden bedömningen att arbetsgivarsidan är den som till större delen vunnit målet och därmed bör tillerkännas jämkad ersättning med skäliga två tredjedelar.

Arbetsgivarparterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader med 100 800 kr för ombudsarvode. Beloppet har vitsordats av förbundet. Arbetsgivarparterna ska därmed tillerkännas ersättning med två tredjedelar av 100 800 kr, dvs. med 67 200 kr.

Domslut

1. Arbetsdomstolen förpliktar Luleå Hockeyförening att till M.O. betala 45 540 kr i semesterersättning, med ränta enligt 6 § räntelagen från den 15 januari 2015 till dess betalning sker.

2. Arbetsdomstolen förpliktar Luleå Hockeyförening att till M.O. betala 20 000 kr i allmänt skadestånd, med ränta enligt 6 § räntelagen från den 18 september 2015 till dess betalning sker.

3. Unionen ska ersätta Arbetsgivaralliansen och Luleå Hockeyförening för deras rättegångskostnader med 67 200 kr, allt avseende ombudsarvode, med ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Ledamöter: Cathrine Lilja Hansson, Claes-Göran Sundberg, Anna Heinstedt, Gabriella Forssell, Inger Mattsson Kasserud, Lenita Granlund och Margareta Öhberg. Enhälligt.

Rättssekreterare: Inge-Marie Nilsson